1847. N°. 106.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag avond.

VRIJDAG, 3 SEPTEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 2 September.

De algemeene vergadering der Hollandsche Maatschappij van fraaije kunsten en wetenschappen zal dit jaar alhier plaats hebben op Zaturdag den 18^{den} September, in het Stads-Locaal op de Breedestraat.

— Gisteren had de openbare Promotie en Prijsuitdeeling plaats onder de Leerlingen van het Stedelijk Gymnasium. Deze plegtigheid werd geopend met eene toespraak van den Rector; waarin hij aan het vrij talrijk opgekomen publiek de lotgevallen des Gymnasiums gedurende den afgeloopenen Cursus mededeelde.

Onder de 36 Leerlingen, die het Gymnasium telde, werden 16 met Prijzen begiftigd; en van deze reciteerden 5, ook namens hunne medeleerlingen, Gratiarum Actiones in onderscheidene talen; te weten:

In de 1ste klasse H. C. Coebergh, in de Hollandsche taal. 2de kl. H. C. M. van Kervel, in de Fransche taal. 3de kl. L. D. Suringar, Hoogduitsche taal. 4de kl. J. C. Kist, in de Latijnsche taal. 5de kl. W. N. du Rieu, in de Latijnsche taal.

De Leerlingen die tot hoogere klassen bevorderd waren, en die welke Prijzen bekomen hadden, werden door den Rector geluk gewenscht; de overigen aangespoord en tot grooter ijver opgewekt.

Ten slotte bragt de Rector de welverdiende hulde aan de nagedachtenis van den onlangs overledenen President-Curator, den Heer J. van Heukelom S^{r}., onder dankbare erkentenis van het menigvuldige goede, dat de overledene, die in zoo velerlei opzigten voor de Maatschappij nuttig en werkzaam geweest was, ook ten beste van het Gymnasium had helpen tot stand brengen.

Wij verheugden ons bij die gelegenheid te vernemen dat eerstdaags een gedrukt Verslag, even als in vroegere jaren, zal worden uitgegeven met eene daaraan toegevoegde geleerde Verhandeling.

Ook vernemen wij van goederhand, dat ruim een twintigtal jongelingen zich heeft aangemeld, om voor den volgenden Cursus als leerlingen tot het Gymnasium te worden toegelaten.

— Men verneemt dat aanst. Dingsdag, des namiddags ten 4 ure, op den Burg alhier het jaarlijks Koning- of Ridder-schieten, door de Leden der Handboogschutterij *Willem Tell*, zal plaats hebben.

— Door de Alg. Vergadering van Stemgeregtigden der Nederl. Handelmaatschappij op den 9^{den} Dec. ll. gehouden, was met eenparige stemmen besloten tot verlenging van den duur der Maatschappij, na ultimo Dec. 1849, voor een tweede tijdperk van 25 jaren. Het door den Raad, krachtens de magtiging dier Algemeene Vergadering vastgestelde ontwerp van Artikelen van Overeenkomst, waarop de Koninklijke bewilliging is erlangd, is bij Circulaire heden aan de bekende Deelhebbers ter inzage en kennisneming toegezonden, terwijl dat ontwerp verder verkrijgbaar is gesteld voor de houders van blanco Aandeelen tegen vertooning hunner Aandeelen, gratis, ten kantore der Directie en voor het algemeen tot den prijs van 30 centen bij de Heeren Ipenbuur en van Seldam, Boekhandelaren te Amsterdam. Al de Deelhebbers worden nu uitgenoodigd, om, op den voet van voormeld goedgekeurd ontwerp van Artikelen van Overeenkomst, tot de vernieuwde Vennootschap, welke met 1°. Januarij 1850 zal aanvangen, toe te treden; ook vermits het tegenwoordig kapitaal der Maatschappij, groot 23 millioenen gulden, na 31 December 1849, met het op 50 ten honderd van dat kapitaal geraamde reserve-fonds zal worden vermeerderd en mitsdien alsdan, naar die raming, voor elke twee geheel Aandeelen drie nieuwe zullen worden uitgereikt; — dat de termijnen van beraad, binnen welke de Deelhebbers gehouden zijn hunne keus uit te brengen, voor de Deelhebbers, binnen het Koningrijk zal zijn 13 weken, aanvang nemende met den 7^{den} September 1847 en eindigende op den 6^{den} December 1847.

— Wij vernemen, dat de Hertog de Choiseul de Praslin met de Hertogin, benevens den Graaf en de Gravin de Cambrise, op den 31ste Julij jl. te Scheveningen aan de badinrigting van den Heer Maas zijn afgestapt geweest en ten zijnen huize vier en twintig uren hebben vertoefd. Bij die gelegenheid heeft men opgemerkt, dat de Hertog en de Hertogin als 't ware in het geheel niet met elkander spraken; dat de Hertog zich met den Graaf de Cambrise en de Hertogin zich met de Gravin meestal onderhielden en aan het strand wandelden. De minzaamheid, waarmede de Hertogin een ieder toesprak en behandelde, wordt zeer geroemd. Daarentegen meende men bij den Hertog iets terugstootends te hebben opgemerkt en verhaalt men, dat de courier, die zich bij het gevolg van die aanzienlijke personen bevond, ten gevolge van eene berisping, die hij van zijn meester had ontvangen, op zijn voorhoofd wijzende, aan een der bedienden van het hôtel zoude gezegd hebben: »het is heden weder zoo met den Hertog." Van Scheveningen heeft het gezelschap zich naar Amsterdam begeven.

— Het *Journal des Débats* heden middag ontvangen, deelt behalve het verhoor van den Hertog de Praslin, dat in ontwijkende en onbeteekenende antwoorden niets meer bevat dan reeds bekend is, nog uittreksels mede uit brieven en geschriften van de Hertogin. De twee eerste van 1840. Dan volgen uittreksels uit een boekje in hare nalatenschap gevonden, dat blijkens 't opschrift alleen voor den Hertog bestemd was, van Januarij tot Junij 1842, en nog een fragment van een' brief van Sept. 1842, en een paar zonder dagteekening.

Voorts nog drie brieven een van Augustus 1846, een van Januarij en een van 20 Augustus 1847 aan Jufv. Deluzy; nog een aan den Hertog van 15 Junij, en twee uittreksels uit stukken getiteld *Mes Impressions* van 17 Junij en 13 Julij l. l. Het geheel beslaat twee bladzijden of 10 kolommen van genoemd blad, zeer dicht en met kleine letter gedrukt. Deze uittreksels verspreiden een merkwaardig licht over de treurige geschiedenis der verwijdering tusschen dit ongelukkig paar.

Minnenijd, naar 't schijnt, in haar karakter gegrond, met al wat deze rampzaligs in haar gevolg voert, aangewakkerd of welligt eerst ontvlamd door ontrouw van zijne zijde, die trapsgewijze vermindering van genegenheid voor, onverschilligheid omtrent, afkeer van, en eindelijk haat tegen haar te weeg bragt, waren de oorzaken van het jammerlijk einde van hunnen echt.

Heeft zij veel geleden bij haren dood, heviger en dieper moet in de laatste jaren, uit deze uittreksels te oordeelen, haar zielelijden geweest zijn; beurtelings geslingerd door eigene beschuldiging van minnenijd en hevigheid van aard; door zucht om den Hertog nog weder aan zich te verbinden aan den eenen, en bewustheid zijner bekrompenheid van geest, zijn gebrek aan Godsdienst en van zijn daarbij door ledigheid en overvloed bedorven karakter aan den anderen kant, door kwelling over krenking van haar gezag in het huisbeheer en de opvoeding harer geliefde kinderen, en pogingen van zelfbeheersching daartegen, om zich met de Gouvernante te verstaan, trachtte zij ten laatste in het gebed tot en vertrouwen op God hare toevlugt te zoeken. Zoo blijkt het dat de aanleiding tot de jammeren van één oogenblik reeds jaren lang waren voorbereid, en levert deze akelige geschiedenis wederom het bewijs op wat de hartstogten vermogen, waar Godsdienst en rede haar niet in bedwang houden.

Indien dit de slotsom is die men uit hare eigene geschriften schijnt te moeten opmaken, is het echter niet te ontkennen dat het verhoor van Mej. Delucy, in hetzelfde nommer van genoemd blad medegedeeld, de Hertogin als eene vrouw kenschetst, wier wispelturige en lastige geaardheid de bewaring van den huiselijken vrede zeer bezwaarlijk maakte, en het gedrag des Hertogs in een verschoonend licht plaatst.

'sGRAVENHAGE, 1 September.

Bij Koninklijk besluit van den 18^{den} Augustus ll. is aan den Heer M^{r}. A. A. Reael, ingevolge zijn verzoek, eervol ontslag verleend als Mede-Commissaris van het Grootboek der Nationale Schuld, met dankbetuiging voor zijne veeljarige diensten.

— Z. M. is den 26sten Augustus in gezondheid te Weimar aangekomen.

— Bij den Minister van Finantiën zijn van onbekenden de volgende sommen, ten behoeve van 's Rijks schatkist ontvangen, als: onder het postmerk 's Gravenhage, *f* 1; onder het postmerk Amsterdam van 30 Augustus jl. een bankbiljet groot *f* 1,000.

— De Minister van Marine zal Vrijdag geen gehoor verleenen.

— De Gouverneur dezer Provincie heeft bekend gemaakt, dat de groote jagt op den 8sten September zal geopend worden. De lange jagt zal slechts Woensdag en Zaturdag van elke week plaats hebben, en op éénen dag niet meer dan 5 hazen mogen gevangen worden.

— Naar men verzekert is de instructie in de zaak van G. P. Verploegh zoo goed als afgeloopen. Het onderzoek moet het onwederlegbaarste bewijs opgeleverd hebben, dat niet één ambtenaar met hem in eenige betrekking heeft

gestaan, en dat niet ééne enkele bediening verkregen is geworden door een der personen, die bij hem tot dat einde gelden hadden gestort.

— Eenige Duitsche dagbladen hebben vermeend, dat de Heer van Bosse, Referendaris van het departement van Finantien, te Berlijn belast was met eene onderhandeling betrekkelijk de scheepvaartregten op den Rijn; dat hij, na een verblijf van vier weken, Berlijn verlaten had; en dat hij reden had, om zeer onvergenoegd te zijn over de wijze, waarop de Pruissische bureaucratie de mededeelingen ontvangen had, die hij over dat onderwerp gedaan had. Er is nopens dit berigt eene ligte dwaling te herstellen. De zending, die de Heer van Bosse te Berlijn te vervullen heeft gehad, in vereeniging met den Heer van der Kun, Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat, en welke zending nog niet geëindigd is, bepaalt zich alleen tot de regeling der vereeniging van den ijzeren spoorweg van Amsterdam naar Arnhem, met dien van Keulen naar Minden. Daar de Heer van Bosse geen andere zending gehad heeft, en daar hij geene andere mededeeling te doen heeft over de scheepvaartregten op den Rhijn, zoo heeft hij geene tevredenheid of onvergenoegdheid te betuigen gehad over de wijze waarop de Pruissische bureaucratie de mededeelingen zou hebben ontvangen, die niet gedaan zijn. (*J. d. l. Haye*).

— De *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode* spreekt het gerucht tegen, alsof het overlijden van een ontvanger der directe belastingen alhier niet zoude hebben plaats gehad, iets dat door vele bladen gemeld is, en verklaart stellig de menschen te kennen, die het lijk gezien, afgelegd en gekist hebben, en dat er geen schijn van waarheid aanwezig is, dat de lijkkist door de justitie zoude zijn opgegraven, veel minder, dat in dezelve steenen in plaats van een menschelijk ligchaam zouden gevonden zijn.

— Men verzekert, dat de Heer A. van Bevervoorde, redacteur van *Asmodée* en *Burger*, tegen het najaar, in navolging van den Heer Lavergne te Amsterdam, alhier een klein Fransch tooneel-gezelschap, onder de benaming van Théatre des Variétés, zal oprigten, met hetwelk hij ook te Leyden en te Rotterdam voorstellingen zal geven. Dit plan vindt veel toejuiching.

— Het Instituut van Ingenieurs is gisteren, in het Locaal der Akademie van Delft, opgerigt. Van alle zijden des Rijks waren de ingenieurs, bouwmeesters en mannen, die door hunnen stand of door hunne kennis tot daarstelling van dit zoo bijzonder nuttig werk konden medewerken, op de uitnoodiging van de Oprigters, de Heeren Conrad, Simon en van der Kun, bijeengekomen. De reglementen van dit nieuwe Instituut, waarover in de Zitting van gisteren beraadslaagd werd en die vastgesteld zijn, zullen door eene bijzondere Commissie, tot dat einde benoemd, aan de koninklijke goedkeuring worden onderworpen. Na afloop der Zitting, werd er een gastmaal aan den Koetswagen gehouden, waarop 50 leden van het instituut, dat opgerigt was, zich hebben vereenigd; de grootste hartelijkheid heeft op dit feest geheerscht; feestdronken werden ingesteld op den Koning, de Koningin, den Prins van Oranje, de Koninklijke Marine, de drie stichters en op den Heer Lipkens, Grondlegger van de Koninklijke Akademie van burgerlijke ingenieurs. Alle aanwezigen zagen het groote nut in van de inrigting, die gevestigd was en van den gewigtigen invloed, die zij op onze industriele toekomst moest uitoefenen.

AMSTERDAM, 1 September.

De opgaven van Heeren Curatoren aan het Athenaeum alhier, aan den Achtb. Raad dezer Stad, tot benoeming van een Hoogleeraar in de Wis- en Natuurkunde, bestaat uit de volgende Heeren:

C. J. Matthes, Math. Mag. Phil. Nat. Doct., Professor in de Wis- en Natuurkunde aan het Athenaeum te Deventer.

J. H. Kroon, Math. Mag. Phil. Nat. Doct., Onderwijzer in de Wiskunde aan het Gymnasium te Zutphen.

Mr. J. J. Teding van Berkhout, Math. Mag. Phil. Nat. et Jur. Utr. Doct., Advocaat alhier.

S. M. V. van der Willigen, Math. Mag. Phil. Nat. Doct., Onderwijzer in de Wiskunde aan het Gymnasium alhier.

En voor Hoogleeraar in de Scheikunde, in verband met de Pharmacie:

F. H. Baumhauer, Phil. Theor. en Math. Mag. Hum. et Phil. Nat. Doct., Professor in de Scheikunde aan het Athenaeum te Maastricht.

. . . . Kerkhoff, Phil. Nat. Doct., Prof. aan het Athenaeum te Luxemburg.

. . . . van den Broek, Med. Doct., Leeraar in de Schei- en Natuurkunde aan 's Rijks hospitaal te Utrecht.

B. H. Verwer, Med. Doct. te Meppel.

— Naar wij van goederhand vernemen, zou de Regering hebben afgezien van het plan, om de opbrengst van de tinmijnen, gedurende den tijd van 9 of 10 jaren in eens te verkoopen.

— Zaturdag ll. is in het Burger Weeshuis alhier eene belangrijke operatie, onder toediening van den aether, volbragt. Een der weezen, die op eene fabrijk alhier werkzaam was, had er zich de hand zoo zwaar bezeerd dat zij geheel verbrijzeld was en afgezet moest worden. De operatie is in tegenwoordigheid van de Heeren Professor Tilanus, den Chirurgijn op den Ende en den Med. Doctor C. C. van Hees, door den Chirurgijn van het gesticht, den Heer Beumer, bewerkstelligd, na toediening van den aether aan den lijder; het gevolg is geweest dat de afzetting geschied is zonder dat de lijder er de minste pijn van heeft gehad, zoo zelfs dat hij, uit zijne door den aether veroorzaakte bedwelming weder tot zich zelven gekomen, niet het minste denkbeeld had van eenige operatie ondergaan te hebben. De jongeling bevindt zich zoo wel als men onder zoodanige omstandigheden slechts vermag te hopen. Het heilzame van den aether, door deskundigen en met vereischte omzigtigheid toegediend, is derhalve door deze belangrijke proefneming ook alhier voldingend bewezen. (*Amst. Cour.*)

HAARLEM, 1 September.

Het is ons aangenaam te kunnen mededeelen, dat zich dezer dagen alhier eene Commissie heeft gevormd, met het voornemen, om het denkbeeld, 't welk onlangs van den Heer J. J. F. Noordziek te 's Gravenhage is uitgegaan, om namelijk de eer des Vaderlands te handhaven, door de oprigting, te Haarlem, van een metalen standbeeld voor Laurens Janszoon Coster uit door de natie daartoe bijeengebragte gelden, — te ondersteunen en zoo mogelijk te helpen verwezenlijken, in de overtuiging, dat, indien de oproeping des Heeren Noordziek met een gewenschten uitslag zal worden bekroond, het voorbeeld van krachtdadige medewerking door Haarlems ingezetenen moet worden gegeven.

De Commissie heeft hare werkzaamheden aangevangen en zal die voortzetten onder den naam van: *Haarlemsche Commissie, tot het bijeenbrengen van gelden, voor de oprigting van een metalen standbeeld, ter eere van Laurens Janszoon Coster, te Haarlem*, — en is te zamengesteld uit de Heeren: Mr. G. de Vries Abrz., Voorzitter, Mr. P. Mabé Jr., J. A. van Eeden, Mr. J. F. T. van Valkenburg, Mr. Joh. Enschedé Jr. en A. C. Kruseman, Secretaris. De Commissie heeft zich verpligt geacht, aan het Ed. Achtb. Bestuur dezer stad mede te deelen, dat zij zich daartoe heeft opgedaan, en heeft dezer dagen van hetzelve de verzekering erlangd, dat het Bestuur zulks volkomen goedkeurt, en zich vleit, dat de pogingen der Commissie, tot handhaving der eer onzes Vaderlands, maar bijzonder van de stad onzer inwoning, met den meest gewenschten uitslag zullen worden bekroond.

De Commissie is voornemens, om zich eerlang, bij rondgaanden brief, tot Haarlems ingezetenen te wenden, met uitnoodiging, dat elk, naar zijn vermogen, bijdragen zal afzonderen voor het doel, 't welk men zal trachten te bereiken, en twijfelt niet, of zij zal spoedig in staat gesteld zijn, om openlijk aan te kondigen, dat Haarlem met de daad toont prijs te stellen op de eer, dat die edele en nuttige kunst binnen hare muren is uitgevonden, en zich gaarne eenige opofferingen getroost, wanneer het de handhaving dier eer geldt tegenover vreemde aanmatiging. — De Commissie meent voorts met grond te mogen veronderstellen, dat alsdan ook het geheele Nederlandsche volk van zijne belangstelling zal doen blijken, en zich de zaak van Haarlem, als eene zaak, waarin de nationale eer betrokken is, aantrekken. (*H. C.*)

ZWOLLE, 30 Augustus.

De belangrijke werken ter verbinding van de Dedemsvaart met den IJssel gaan ongestoord voort; wanneer het weder zoo gunstig blijft als thans, verwacht men met October de geheele voltooijing van dat werk.

— De in de maanden Maart en April dezes jaars door de Nederlandsche Handelmaatschappij genomene maatregelen, ter voorkoming van eenen stilstand van werk in Twente, zullen met het einde dezer maand afloopen. Er zijn alsdan vervaardigd 2 millioenen ellen 5/4 en 6/4 calicots, en 4 millioen ellen, geschikt voor inlandsch debiet.

— De Raad van Administratie der Overijsselsche Spoorweg-Maatschappij is in een regtsgeding gewikkeld met de Engelsche actiehouders. Het geschilpunt zou het beleggen eener algemeene vergadering betreffen. Het is ter beslissing opgedragen aan de Heeren Schooneveld te 's Gravenhage, Nedermeijer van Rosenthal te Arnhem, en Professor Cock te Leyden; voor den Raad van Administratie zal optreden de Heer Mr. J. A. van Roijen, voor de actiehouders de Heer Mr. S. P. Lipman.

— Het getal bedelaars in de gestichten der Koloniën van Weldadigheid is zoo zeer toegenomen, dat het weldra het hoogste getal zal bereikt hebben, tot welker verpleging de maatschappij zich verbonden heeft. Er zullen misschien meer gebouwen ter behoorlijke huisvesting der kolonisten opgerigt worden.

GRONINGEN, 30 Augustus.

Bij het Gymnasium hier ter stede zijn, op voordragt van HH. Curatoren, benoemd: tot derden Praeceptor de Heer J. A. Wijnne, Candidaat in de letteren en bespiegelende wijsbegeerte; tot Lector in de wiskunde de Heer A. W. Alings, Candidaat in de natuur- en wiskunde, en tot onderwijzer in de nieuwere talen de Heer Huter, sedert eenige jaren Fransch kostschoolhouder alhier.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

OOST-INDIE.

BOMBAY, 19 Julij.

De grootste rust heerscht thans in Punjaub. De Maharajah van Jeypore heeft het verbranden der weduwen, den kindermoord en den slavenhandel afgeschaft; het Opperhoofd van Jellawa heeft een besluit uitgevaardigd, waarbij allen, welke in het toekomende het verbranden van weduwen aanmoedigen of er bij tegenwoordig zijn, als moordenaars zullen vervolgd worden. Men heeft van Jeypore en Kotah een aantal werklieden naar Bombay doen vertrekken, om er handwerken bij Europeanen te leeren.

— De berigten uit China van 24 Mei bevestigen de hoogst vijandige stemming der Chinezen tegen de Engelschen. Men vermoedde, dat de laatsten eenen aanval op Canton zouden doen en van daar op Peking trekken.

WEST-INDIE.

SURINAME, 15 Julij.

Den 1sten dezer is art. 2 van Z. M. besluit van 14 Mei 1845, vervat in de publicatie van 20 Oct. 1845, in werking gebragt en dien ten gevolge eenige daaruit voortvloeijende wijzigingen voor de regterlijke magt daargesteld.

De voornaamste bepalingen zijn vervat in de art. 2, 3 en 4, en brengen mede, dat het geregtshof voortaan bestaan zal uit één President, drie Leden en één Griffier; — dat bij eene volgende benoeming het ambt van Procureur-Generaal vervald zal worden door eenen Procureur des Konings; — en dat het collegie van kleine zaken zal bestaan uit één President, twee Assessoren en één Griffier.

Voorts is bij publicatie van 6 Julij, de conversie van het in omloop zijnde Surinaamsche bankpapier op de volgende wijze geregeld.

Er zullen worden uitgegeven vijftien duizend schatkistbiljetten der kolonie Suriname, elk van honderd gulden, rentende vijf ten honderd in het jaar, zoo als bij het Koninkl. besluit van 6 Febr. ll. is bepaald.

De vrijwillige conversie van het Surinaamsche bankpapier tegen de opgemelde schatkistbiljetten, zal geschieden in spoedig op elkander volgende termijnen, elk ten bedrage van driemaal honderd duizend gulden.

De dag volgende op dien, waarop een termijn van ƒ300,000 aan bankpapier zal zijn ingewisseld, zal er worden overgegaan tot de uitloting van één derde gedeelte.

De schatkistbiljetten welke de uitgelootte nummers voeren, zullen den dag volgende op dien der trekking, tegen Nederl. muntspecie worden afgelost.

Na September zal de conversie van bankpapier tegen schatkistbilletten geheel ophouden; zullende zoodanig papier alsdan geen algemeen wettig betalingsmiddel meer zijn; doch alleen blijven worden aangenomen door den kolonialen Ontvanger in voldoening van belastingen als anderzins, en zulks tot dat daaromtrent nader zal worden beschikt.

— De aankomst van den H. Eerw. Heer J. Grooff op den 29sten Junij, was voor de R. C. gemeente een waar vreugdefeest, en leverde het bewijs op van de hoogachting, die het algemeen dien waardigen Bisschop toedraagt. Eene commissie bestaande uit twee Priesters en drie leden van den Kerkeraad, begaf zich aan boord ter verwelkoming van den Bisschop. Eene sloep van 's Lands corvet de Ajax strekte ter afhaling van den waardigen man. Luid waren de vreugdekreten die bij zijne aankomst weergalmden. Z. H. Eerw. begaf zich onmiddelijk naar het Gouvernements-huis, alwaar Z. Exc. de Gouverneur hem met de meeste hartelijkheid te gemoet kwam. Daarna vervolgde Z. H. Ew. den weg naar de kerk, omringd van eene talrijke menigte. Een verwelkomstlied, door een koor van kinderen uitgevoerd, werd aangeheven toen de Bisschop den ingang der kerk betrad, terwijl onder het aanheffen van het *Credidi propter quod locutus sum*, »Ik heb geloofd, daarom heb ik gesproken," Z. H. Ew. het heiligdom werd binnengeleid. Voor het altaar genaderd hief Z. H. Ew. het groote *Te Deum* aan; na het eindigen waarvan door hem eene hartelijke toespraak aan de zaamgevloeide menigte werd gedaan tot betuiging van zijne gevoeligheid voor de bewijzen van liefde en belangstelling.

— De staat der kolonisten aan den post Groningen aan de Saramacca is gunstig en een op den 25sten Junij gehouden examen, heeft de meest voldoende proeven opgeleverd, omtrent het goed gevolg van het schoolonderwijs.

— Ook is alhier eene maatschappij opgerigt, tot bevordering van den landbouw onder de vrije bevolking, van welke men zich veel goeds beloofde. — Blijkens een verslag van den Heer D. Juda, die sedert het jaar 1843 de kaneelteelt daar te Lande heeft beproefd, gaf de aanvankelijke uitslag dier proefnemingen hoop dat dit gewas met voordeel op Suriname zal kunnen worden verbouwd.

VEREENIGDE STATEN.

BOSTON, 16 Augustus.

De hoop op eene schikking is niet vervuld; het Mexicaansche Congres, hetwelk niet op zich wilde nemen om de vredes-voorslagen van den gevolmagtigde, den Heer Trist, te verwerpen, heeft ze aan het uitvoerend bewind verzonden, met magtiging om te handelen gelijk het gepast zou achten. Dit is iets gewonnen; want vroeger had het Congres zich stellig tegen de aanneming van alle voorstellen tot schikking verklaard. Echter schijnt het dat de vredelievende partij, die te Mexico van dag tot dag magtiger wordt, haren invloed op Santa Anna nog niet kan doen gelden; tot dusverre heeft hij ten minste aan die openingen nog geen gevolg gegeven.

Een telegraphisch berigt heeft aangekondigd, dat de Generaal den 30sten Julij nog te Puebla stond en hij Mexico dus niet had ingenomen. De Generaal Pearce, die met versterkingen en een aanzienlijk transport levens- en krijgsbehoeften van Vera-Cruz was vertrokken, was, na een vrij hevig gevecht met de Mexicanen, nabij Puento Nacional, te Perote aangekomen, en men dacht, dat, zoodra hij Puebla zou hebben kunnen bereiken, te weten in de eerste dagen van Augustus, de Generaal Scott den togt naar Mexico zou aanvaarden. Men verzekerde dat de Mexicanen niet in staat waren om belangrijken tegenstand te bieden.

RUSLAND.

PETERSBURG, 22 Augustus.

Op het vernemen van den brand te Archangel heeft de Keizer een' zijner Adjudanten met 50,000 z. roebels derwaarts gezonden, om onder de noodlijdenden te verdeelen. Er zullen bovendien uit de bosschen der Kroon 50,000 balken gehouwen worden tot opbouw der afgebrande huizen.

ITALIE.

Wij lezen in een particulier schrijven uit Rome, dat de onderhandelingen tusschen den Paus en den Keizer van Rusland, over de aangelegenheden der Katholijken in dat onmetelijk rijk, gelukkig zijn ten einde gebragt. De Keizer is eindelijk toegetreden, en heeft de onderhandelingen aangevat op een terrein, waar het kerkelijk opperhoofd zich met hem verstaan kon. De zaken zijn nu geregeld. De stukken zijn wederzijds geteekend, en de buitengewone Gezant, Graaf Bludoff, die opzettelijk uit Petersburg voor de schikking van dit gewigtig onderwerp was afgezonden, staat op het punt van met het tractaat naar Petersburg terug te keeren. (*De Tijd.*)

— De berigten uit Parma en Lucca luiden nog steeds ongunstig. De Hertog van Lucca had van een' zijner onderdanen eenen brief ontvangen, waarin hem met scherpe woorden onder het oog werd gebragt, de onbetamelijkheid van zijne wijze van regeren, in strijd met de tractaten.

— De geestelijkheid is in Toscane, sedert de bekendmaking van de verordeningen op de censuur, aan scherpe spotternij blootgesteld, waarbij men het op hunne gebreken, en op hunne kleeding geladen heeft.

PRUISSEN.

KEULEN, 30 Augustus.

De Paus heeft een' brief gezonden aan den Aartsbisschop, om die aan zijne onderhoorige geestelijken mede te deelen. Hij zegt daarin: dat men aan sommige uitdrukkingen van zijnen rondgaanden brief van 9 November, betreffende de menschelijke rede en de goddelijke openbaring, eene verkeerde uitlegging had gegeven, even als zou hij de leer van Hermes aanhangen en goedkeuren. Wel verre van dat, verklaart hij de handelingen van Gregorius XVI goed te keuren, en de werken van Hermes met al het hem toekomend gezag te verwerpen en te veroordeelen. Hij vermaant dienvolgens de geestelijken te zorgen, dat bij het openbaar onderwijs niet worde afgeweken van de leer der Roomsche kerk.

— De Regering heeft bepaald, dat voortaan al de gevangenissen, die op kosten van den Staat gebouwd worden, naar het Pennsylvanische stelsel zullen worden ingerigt.

BEIJEREN.

MUNCHEN, 25 Augustus.

De Senaat der Hoogeschool heeft onlangs vijftien Zwitsersche studenten gelast om de Hoogeschool te verlaten, omdat zij verbonden waren aan het Genootschap der Jesuiten. Deze studenten hadden zich voorgesteld om gedurende de vacantie alhier te blijven, maar de policie heeft hunne verblijfkaart ingetrokken en zij zijn genoodzaakt het Koningrijk te verlaten.

BREMEN.

26 Augustus.

De drift tot landverhuizing blijft hier nog altijd zeer levendig; het punt waarop de landverhuizers thans het oog geslagen hebben, is Port-Natal aan de Kaap de Hoop bij de Hollandsche boeren. De boeren schijnen de meening opgevat te hebben, dat het klimaat aldaar bijzonder gunstig zou zijn voor den bouw van het katoen, waarvoor hun op de markt te Londen zeven en een halven stuiver betaald wordt. Zij hebben derhalve een genootschap tot bevordering van dien bouw gevormd en aan zekeren Heer Bergtheil, die voor eenstreeks vijf of zes jaren uit Beijeren naar de Kaap-Kolonie geweken is, opgedragen, Duitsche huisgezinnen, tot het verrigten van den arbeid aan te werven. De Heer Bergtheil is thans in Duitschland daarmede bezig; hij schildert het klimaat als zeer gezond, en dat gelooven wij waar te wezen, maar niet even onbepaald durven wij vertrouwen schenken aan de heerlijke uitzigten, die aan de landverhuizers werden voorgesteld.

Zij moeten zelve den overtogt betalen, doch bezitten zij het geld daartoe niet, zoo wordt het hun door den Heer Bergtheil voorgeschoten. Aangekomen, zullen aan ieder huisgezin 210 bunders grond worden aangewezen, wel te verstaan niet in eigendom, maar om te bewerken en met katoenboomen te beplanten. Woningen, vee, hulp van mede-arbeiders enz. zullen zij zich aanschaffen uit voorschotten van den Heer Bergtheil, tot welker terugbetaling bepaalde termijnen worden aangewezen, terwijl jaarlijks een derde van de bruto opbrengst der katoen moet worden afgestaan, het tweede derde is voor den ondernemenden kolonist en het laatste derde wordt aangewezen als eene zekerheid voor het dagloon der inlandsche arbeiders. De Heer Bergtheil zal zich derhalve niet, zoo als vroeger de leenheeren, met één tiende vergenoegen, maar een derde voor zich nemen; en evenwel wordt het aan de landverhuizers voorgeschilderd, als of zij op die wijze in vijf jaren tijds eene zuivere winst van 36,000 fl. zullen kunnen overgaren. Overigens heeft de stelling, welke de Heer Bergtheil zich uitdrukkelijk voorbehoudt, veel van die van eenen Turkschen Pacha. Aan de kolonisten zal de grond, dien zij bebouwen, geenszins toebehooren, zij zullen niet het minste regt daarop hebben; de Heer Bergtheil behoudt zich integendeel het volle regt voor, om hen, naar willekeur, daarvan en uit hunne woning te verdrijven, zoo dat hun, wanneer zij het land wel ontgonnen en vruchtbaar gemaakt zullen hebben, dit lot ieder oogenblik kan te wachten staan.

ENGELAND.

LONDEN, 31 Augustus.

De sterfte neemt in de hoofdstad weder toe; het getal overledenen heeft in de laatste week 1,057 bedragen, zijnde 117 meer dan de gewone wekelijksche sterfte in de 5 laatste zomers.

— Zekere Darwin zal te Warwich teregt staan voor het Criminele Hof, beschuldigd zijnde van het namaken van valsche Turksche munt; 9 vaatjes met die munt, eene waarde hebbende van 95,000 £ zijn te Birmingham in beslag genomen. De Turksche Gezant had eene belooning van 50 £ voor den ontdekker van het complot uitgeloofd.

FRANKRIJK.

PARIJS, 31 Augustus.

Het Hof der Pairs heeft heden in een geheime Zitting een arrest gewezen, waarbij het de vervolging van den Hertog de Praslin voor vernietigd verklaart, en de zaak van Mej. Deluzy Desportes naar de gewone regtbank verwijst.

— Er mogen geene prenten of verhalen betrekkelijk de misdaad van den Hertog verkocht worden.

— De Regtbank heeft uitspraak gedaan in eene zaak, waarbij de Graaf Ernst de Caters aan eene actrice Judith Bernat, bij contract eene huwelijksgift van 175,000 fr. had toegekend, en welk contract zijne familie niet als geldig wilde erkennen. De Regtbank heeft het voor nietig verklaard, maar tevens bevolen dat de Heer Ernst haar 12,000 fr. zou betalen.

— De lange reeks van onheilen, welke in den laatsten tijd hebben plaats gegrepen, is weder met eenige vermeerderd. De Graaf Alfred de Montesquiou, 53 jaren oud, echtgenoot en vader van 6 kinderen, Officier van het Legioen van Eer en Ridder van Eer van Maria Amelia, heeft zich in den nacht van den 27sten op den 28sten dezer met een dolk doorstoken en is den volgenden morgen dood in zijne slaapkamer gevonden. Men vermoedt dat wanorde in zijne zaken hem tot deze wanhoopige daad heeft geleid. Zijn eene broeder is Pair, zijne andere Afgevaardigde.

Ook liep het gerucht dat de vrouw van een Pair, door vergif een einde had gemaakt aan haar leven.

— Aan den Heer Eynard zou van wege het Engelsch Kabinet berigt zijn, dat het besloten heeft het nieuwe kwartaal der Grieksche leening te eischen, hetwelk den 1sten September vervalt.

— Een zekere Heer Bouvery heeft een middel uitgevonden om druiven te bewaren; hij snijdt namelijk den druiventros af, zet dien met den stengel in een pot met water, dat, ook zelfs bij vriezend weer, niet behoeft vernieuwd te worden; men moet alleen de aldus behandelde druiventrossen in een onbewoond vertrek plaatsen.

BELGIE.

BRUSSEL, 31 Augustus.

Den 16den September en volgende dagen, zal alhier een algemeen congres plaats hebben van Staatshuishoudkundigen, door geleerde genootschappen of openbare besturen afgevaardigd, van openbare ambtenaren, van schrijvers en in het algemeen van alle personen die zich bezig houden met de verschillende vragen en belangen waarover het Congres zal beraadslagen, als:

1. Over de algemeene grondslagen der Staatshuishoudkunde en van de leer der voorstanders van vrijen handel.

2. Over het bijzonder belang of de bijzondere redenen, welke ieder land voor of tegen de vrijheid van den handel kan inroepen.

3. Over den invloed die deze vrijheid van ruiling op den stand der werkklassen kan hebben.

4. Over den invloed dier vrijheid op de wetenschappen, kunsten en beschaving in het algemeen, zoo wel als op den vrede, de vrucht van goede verwachting en goede betrekkingen tusschen de volken.

5. Over eenige finantiële en zuiver huishoudelijke of administrative vragen die met de vorige in verband staan.

De duur van het congres is voorloopig bepaald op drie dagen. De Commissie der Belgische vereeniging voor de handelsvrijheid is belast met de regeling van zittingen en andere bijeenkomsten wat het congres betreft, terwijl zij trachten zal om aan de geleerde vreemdelingen binnen deze stad een aangenaam verblijf te bezorgen.

Alle mededeelingen betreffende het congres moeten gezonden worden aan den Heer Victor Faider, Advocaat, Secretaris der Vereeniging, rue de l'Industrie, 15. Quartier Léopold.

— In de 7 eerste maanden van dit jaar is de invoer van rundvee veel grooter geweest dan 1846; de uitvoer is verminderd. De uitvoer van wapenen en glaswerk is verbeterd, die van drukwerken zeer verminderd; het nadrukken in België schijnt in den laatsten tijd veel te zijn afgenomen.

ADVERTENTIEN.

Ondertrouwd: J. F. LA RIVIÈRE, *van Leyden*, EN C. M. BEEKELAAR.

HAARLEM, 1 September 1847.

Eenige en algemeene Kennisgeving.

Heden overleed alhier de Wel Edel Gestrenge Heer JOHANNES WYNGAARDEN, in den ouderdom van omtrent 85 jaren, in leven *gepensioneerd Kapitein.*

LEYDEN, 28 Augustus 1847. J. L. TEERLINK, *Executeur-Testamentair.*

Eenige Kennisgeving.

Heden overleed, in den ouderdom van ruim 69 jaren, onze geliefde Moeder en Behuwd-Moeder C. A. DANCKERTS, Weduwe van den Wel Eerwaarden Heer G. G. AKERSLOOT.

LEYDEN, 29 Augustus 1847. Uit aller naam, A. H. AKERSLOOT.

Algemeene Kennisgeving.

Op den 31sten Augustus 1847 is te HAARLEM in den ouderdom van 54 jaren overleden, Mejufvrouw JOHANNA MARIA LABREE.

Binnen de Stad *Leyden* wordt tegen genot van Kost, Inwoning, Bewassching en een redelijk Loon, ten spoedigste verlangd een **ONGEHUWD PERSOON**, van goede getuigschriften voorzien, tusschen de 25 en 30 jaren oud, in staat om als **HUISKNECHT en BEDIENDE**, in eene talrijke Familie, het Huiswerk te verrigten, en tevens de verpleging van een onpasselijk persoon behoorlijk waar te nemen; zullende aan dengenen die vroeger in Militaire Dienst, hetzij in een Apotheek, Hospitaal, Ziekenhuis of dergelijke inrigting is geëmploijeerd geweest, de voorkeur gegeven worden.

Adres onder de Letters **G. B.**, *franco*, bij den Boekhandelaar D. J. COUVÉE, op de Mare te *Leyden*.

G. J. JARMAN en C. M. P. TEN SANDE, ***Directeuren der Brand-Maatschappij*** te *Amsterdam*, adverteren dat zij met goedvinden van de Wel Edele Heeren Commissarissen, ten Kantore van gemelde Maatschappij, op de Heerengracht bij de Leydschestraat N°. 3197, zullen vaceren op Zaturdag den 16den October dezes jaars, en vervolgens des Woensdags en Zaturdags, des voormiddags van 10 tot 1 ure, tot het betalen van **5 pCts. Uitdeeling** over het 57ste afgeloopene jaar, tegen intrekking van de geteekende quitantiën.

OPENBARE VERKOOPING,

op Donderdag den 16den September 1847, des voormiddags ten 11 ure, in het Logement *de Roskam*, te *Katwijk aan den Rijn*, van:

N°. 1. (*Op Regterlijke Authorisatie*) Eene Partij bijzonder goed WEI- of HOOILAND, genaamd de Schutboksweide, zeer gunstig gelegen te *Katwijk aan den Rijn*, voor aan den Noordwijkschen weg, Kadaster Sectie A N°s. 142, 143, 149, 150, 151, 152 en 743, te zamen ter grootte van 3 Bunders, 57 Roeden en 85 Ellen. Te aanvaarden met 1°. December 1847.

N°. 2. (*Vrijwillig*) Twee Percelen DITO LAND, bezet met goede kleiaarde, gelegen in de Drift aan den Broekweg, onder *Valkenburg*, Kadaster N°. 74 en 75, te zamen ter grootte van 2 Bunders, 75 Roeden en 10 Ellen. Verhuurd tot Kersmis 1848 à *f* 75.— 's jaars. Breeder bij biljetten vermeld.

Zijnde inmiddels nadere onderrigtingen te bekomen ten Kantore van den Notaris A. E. ROEST VAN LIMBURG, te *Katwijk aan den Rijn*. *Brieven Franco.*

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

WOENSDAG, 1 SEPTEMBER.

			Laagst. koers.	Hoogst. koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld.	à $2\frac{1}{2}$	pCt.	$56\frac{1}{8}$	$56\frac{5}{16}$	$56\frac{1}{8}$
Dito dito	» 3	»	$68\frac{9}{16}$	$68\frac{5}{8}$	
Dito dito	» 4	»	88	$88\frac{1}{8}$	$88\frac{1}{16}$
O. I. Leening	» 4	»	88	$88\frac{1}{8}$	88
Amortisatie Syndicaat.	» $3\frac{1}{2}$	»			
Handel-Maatschappij	» $4\frac{1}{2}$	»	$169\frac{1}{8}$	$169\frac{3}{8}$	$169\frac{1}{8}$
Haarlemmermeer	» 5	»			
Aandeelen Rijn-Spoorweg	» $4\frac{1}{2}$	»	100		
Aand. Holl. Spoorweg Maatschap.	»	»			
BELGIE, Certificaten	» $4\frac{1}{2}$	»			
Dito Dito	» $2\frac{1}{2}$	»			
Dito. bij ROTHSCHILD	» $2\frac{1}{2}$	»			
SPANJE, Leen. bij Ardoin van 85 £	» 5	»	$15\frac{3}{4}$	$15\frac{13}{16}$	
Dito bij dito, onbep. stukken.	» 5	»	$14\frac{5}{8}$	$14\frac{7}{8}$	
Dito Binnenl. à 6 m.	» 3	»	$24\frac{3}{8}$	$24\frac{3}{8}$	$24\frac{7}{16}$
Coupons Ardoins.	»	»	$12\frac{3}{4}$	$12\frac{7}{8}$	
PORTUGAL, te Londen	» 3	»			
Dito Dito	» 4	»	$25\frac{3}{8}$	$25\frac{5}{8}$	$25\frac{1}{2}$
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	» 5	»	$105\frac{1}{4}$	$105\frac{5}{8}$	$105\frac{1}{2}$
Dito dito 1828 en 1829	» 5	»	$105\frac{1}{4}$	$105\frac{1}{2}$	
Cert. bij dito 1831 en 1833	» 5	»	96	$96\frac{1}{4}$	
Dito bij HOPE	» 4	»	$89\frac{3}{4}$	$89\frac{13}{16}$	
Dito bij STIEGLITZ & C°.	» 4	»	$89\frac{3}{8}$	$89\frac{1}{2}$	
Certificaten te Hamburg.	» 5	»			
Inschrijving in Assign.	» 6	»	$68\frac{7}{8}$		
Certificaten van dito	» 6	»	$70\frac{3}{4}$		
POLEN, Certificaten	» 4	»			
Dito Aandeelen met Loting.	fl. 300	*f*			
Dito dito	» 500	»			
PRUISSEN, Loten van 50 R.	» »	»			
OOSTENRIJK, Oblig. Weener Bank.	» 5	pCt.			
Idem	» 4	»			
Oblig. Metalliek	» 5	»	$102\frac{1}{2}$		
Idem	» $2\frac{1}{2}$	»	$52\frac{1}{4}$	$52\frac{5}{16}$	
Aandeelen 28 Mei 1834	*f* 500	*f*			
Idem 1 April 1839	*f* 250	*f*			
NAPELS, Certif. bij Lam. en Bouw.	à 5	pCt.			
BRAZILIE,	» 5	»	$87\frac{1}{4}$		
AMERIKA,	» 6	»			
Dito Bankactiën.	»	»			
MEXICO,	» 5	»	$17\frac{7}{8}$	18	18
VENEZUELA.	» $2\frac{1}{2}$	»	$37\frac{3}{4}$		

Koers van het Geld: Beleening 4. Prolongatie 4. Wissel-Disconto 4 pCt.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.